

Posudek oponentky na bakalářskou práci Filipa Boszczyka: Vývoj identity homosexuálních křesťanů

Předkládaná práce si klade za cíl prozkoumat podrobně proces vytváření identity u homosexuálních křesťanů. Předně bych ráda autora pochválila za velice zajímavý výběr tématu, které považuji za netradiční a osobně mě zaujalo. Autor pracuje s více než 170 zdroji primární i sekundární literatury a celá práce čítá i s přílohami 100 stran.

Práce je dělena na teoretickou a empirickou část. V první části autor na celkem 39 stranách přehledně prezentuje základní pojmy, se kterými pracuje, např. identita, sexualita, coming-out, heteronormativita či homofobie. Dále čtenáře seznamuje s tzv. konfliktem identit, kde představuje krátkou rešerši toho, jak byla a je vnímání homosexualita z pohledu křesťanství a jaké existují interpretace biblických textů napříč katolickou církví a rozdílnými protestantskými církvemi. V poslední kapitole teoretické části se autor zabývá vybranými výzkumy na téma křesťanství a homosexuality a procesem řešení tzv. krize identity. V teoretické části autor představuje některé výsledky výzkumů či statistiku, ovšem neříká, na jaké populaci, byl výzkum proveden (např. str. 12, kde autor píše, že v současné době se procentuální zastoupení jedinců ztotožňujících se s gay/lesbickou identitou ve společnosti pohybuje kolem 1,6 %, podobně str. 13, kde prezentuje data o zastoupení bisexuálních jedinců). K teoretické části nemám žádné větší výhrady a považuji výklad a představení tématu za dostatečné.

Pro empirickou část si autor volí metodu kvalitativních polostrukturovaných rozhovorů, a to na souboru devíti respondentů (6 mužů, 3 ženy), kteří se do věku 18 let aktivně podíleli na praktikování víry, nejméně 10 let. Rozhovor je v práci přiložen, takže čtenář může získat představu, jakým směrem se témata ubírala. Rozhovor považuji za velice dobře zkonstruovaný a obsahující veškeré zásadní otázky. V empirické části si tedy autor stanovuje čtyři výzkumné otázky, a to 1) Jaké jsou největší otázky a výzvy s jakými se homosexuální křesťan potýká?, 2) Jakým způsobem proběhl u jedinců proces coming-outu? 3) Jakým způsobem se vyvíjel názor jedinců na praktikovanou homosexualitu a co tento vývoj ovlivnilo?, 4) Nakolik jedinci prožívají sounáležitost k LGBT komunitě a ke komunitě křesťanské?. Postupně autor na veškeré otázky poměrně rozsáhle odpovídá pomocí kvalitativní analýzy a dokresluje je četnými výpověďmi. Jako problematické jsem během čtení práce viděla strukturu kapitol, kde byly výpovědi občas zmatečné, podobně jako nečlenění textu a použití kurzívy jak pro nadpisy, tak pro výpovědi. Čtenář se v práci může snadno ztratit. U některých výpovědí, autor uvádí zajímavou citaci respondenta, nicméně dále nevysvětluje, jak si autor vysvětluje toto prožívání, či pojetí, výklad atd. Což by vzhledem ke zvolené metodě interpretativní fenomenologické analýzy, bylo vhodné (např. str. 51 nahlížení na homosexualitu pozitivně). Na

některých místech případně vidím možnost rozvinout výpověď. Není zřejmé, zda autor výpověď v textu jen nedopsal, nebo se v průběhu rozhovoru na otázky nedoptal, což považuji za možnou nezkušenost ve vedení polostrukturovaného rozhovoru. Např. na straně 53, výpověď Ondřeje: konverzace s řádovou sestrou, ta mu radí „*ať opravdu pěstuju ten svůj duchovní život, ať na to jdu přes modlitbu, jako tak když chceš odpovědi, tak se musíš ptát... Ptáš se?*“. Zde by mě zajímalo, co podle sestry znamenalo pěstování duchovního života, doptával se autor? V jiných částech totiž autor mluví o tom, jak respondenti byli nabádáni církevními autoritami k celibátu, naopak v dalších částech respondenti tvrdí, že je nabádali k žití v řádném partnerském životě (i když v jejich případě homosexuálním). Vráťm-li se k uvedenému příkladu, není mi tedy zcela jasné, co přesně tímto řádová sestra myslela. Jako druhý příklad bych uvedla, že na str. 57 je v podkapitole „Reakce rodičů“ citována výpověď respondenta, který říká, že jeho rodiče zaujímali odmítavý postoj a tvrdili, že Bůh ho uzdraví. Opět by mě zde zajímalo, jak si respondent, který si jistě byl vědom oficiálního stanoviska církve k homosexualitě – tedy, že se nejedná o nemoc, ale o sexuální orientaci, kterou si jedinec nevybírání, ale zjednodušeně řečeno nemá podle ní žít – vysvětluje?

Součástí bakalářské práce nejsou přepisy rozhovorů, což je v tomto případě zcela pochopitelné, vzhledem k zajištění anonymity u takto citlivého tématu. Není tedy jasné, zda autor tato vysvětlení pouze do textu nepřipojil, či se na ně nezvládl zeptat. V textu a výpovědích je spousta velice zajímavých informací, které alespoň mě jako čtenáře nutily se ptát více. Z textu je vidět autorovo nadšení pro téma a velice bych mu přála možnost jej dále v budoucnu rozpracovat, proto bych tuto poznámku chtěla spíše adresovat jako radu než jako výtku.

Autor v poslední části uvádí jen výčet výpovědí respondentů v podkapitole „Aktuální vztah k církvi“. Zde odpovědi nijak nekomentuje, čímž text působí jako nedokončený. V empirické části je na místech vidět, že autor s největší pravděpodobností již více spěchal, věty se opakují, někde používá stejné výpovědi, v diskusi zapomíná citace a není jasné, zda je to autorova domněnka či se odkazuje na literaturu, případně se objevují i v textu hovorová slova. Přesto se mi práce velice dobře četla a autor napříč prací ukazuje, že se v tématu orientuje. V rámci obhajoby bych byla ráda, kdyby se Filip mohl vyjádřit k následujícím dvěma otázkám:

Otázky:

1. Autor v teoretické části uvádí na str. 14 proces sexuální identifikace obsahující 5 fází z roku 1979. Zajímalo by mě, zda zná nějaké pozdější modely, které se zabývaly stejnou problematikou? Zároveň autor píše, že tento model podle Casse není aplikovatelný na bisexuální a transsexuální minoritu, nicméně mi chybí vysvětlení, proč tomu tak je?

2. Na straně 73 autor píše, že u všech respondentů pocházejících z protestantského prostředí bylo uvědomění si vlastní sexuální orientace spojeno s pocity strachu, studu a viny, píše: *„Tyto pocity nevyjadřovali respondenti z katolické církve. Zdá se tedy, že v protestantském prostředí jsou heteronormativita a negativní postoje vůči homosexualitě více rozšířené než v prostředí katolickém.“* Zajímalo by mě, jak si autor tento výsledek vysvětluje? V teoretické části uvádí, že katolická církev je v přístupu k homosexualitě nejstriktnější, naopak u některých protestantských církví nacházíme větší pochopení.

Práci i přes uvedené nedostatky doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

V Praze dne 5.9.2019

Mgr. Kateřina Potyszová